

Oponentský posudek na disertační práci

JUDr. Jany Seemanové

„Právní postavení osob pečujících o děti na trhu práce“

Předložená práce o rozsahu 187 stran textu je systematicky rozdělena do úvodu, 8 kapitol, z nichž všechny kromě 3. a 7. jsou dále vnitřně členěny, a závěru. Obsahuje též shrnutí v angličtině a češtině.

Zvolené téma je vysoce aktuální a významné. Právní postavení osob pečujících o děti na trhu práce zcela bezprostředně ovlivňuje možnosti sladění profesního a rodinného života především žen, ale i mužů. Této problematice je věnována zvýšená pozornost jak v České republice, tak prakticky ve všech evropských zemích i v Evropské unii. Z úrovně textu je zřejmé nejen to, že autorka přistoupila k jeho zpracování s hlubokým zájmem a rozsáhlými znalostmi, ale i to, že se mu věnuje již dlouhodoběji.

Pokud jde o metody vědecké práce, z nichž autorka vycházela, je možno uvést zejména metodu deskriptivní, rovněž metodu komparace a metodu interpretační analýzy. Dne 24. 7. 2017 byl vygenerován „Protokol o vyhodnocení závěrečné práce“, podle něhož existuje 509 podobných dokumentů. Nejvyšší dosažená míra podobnosti je 5 %. Autorka prostudovala příslušnou právní úpravu, odbornou literaturu, judikaturu českých soudů i judikaturu Ústavního soudu ČR a rovněž judikaturu Soudního dvora Evropské unie.

Autorka se nejprve zaměřuje na prameny práva vztahující se ke zkoumané problematice – vnitrostátní, mezinárodní i unijní. Dále věnuje pozornost vývoji právní úpravy postavení osob pečujících o děti od počátku 19. století až do současnosti a poté vymezení pojmu „péče o dítě“. V následujících kapitolách se autorka zabývá subjekty, jimž je poskytována právní ochrana v souvislosti s těhotenstvím a mateřstvím.

Těžiště práce spočívá v 5., nejrozsáhlejší, kapitole, v níž je analyzováno právní postavení těhotných zaměstnankyň, matek-zaměstnankyň a osob pečujících o děti

v pracovněprávních vztazích. V navazujících dvou kapitolách je obsažen výklad o atypických zaměstnáních osob pečujících o děti a o jejich samostatné výdělečné činnosti.

V 8. kapitole se disertantka zaměřila především na hmotné zabezpečení osob pečujících o děti dávkami nemocenského pojištění a státní sociální podpory, dále na pomoc v nezaměstnanosti, zdravotní pojištění, na výchovu a vzdělání dětí předškolního věku a daňovou podporu péče o děti.

V závěru autorka hodnotí problematiku zpracovanou v textu, zamýšlí se nad jednotlivými otázkami, přináší i náměty *de lege ferenda*. Uvádí: „Každý člověk má jiné představy o svém životě a jeho naplnění a proto by měl mít možnost hledat svou individuální cestu, a ta by měla být respektována. Byla by velká škoda, při naplňování současného trendu, kdyby Česká republika přišla o svou jedinečnost, a to podporu většiny matek zůstat dlouho se svými dětmi a osobně se jim intenzivně věnovat. V této souvislosti lze vyjádřit i určité obavy, aby osoby pečující o děti, které se rozhodnou být se svými dětmi doma po delší dobu, nebyly v budoucnu z trhu práce vytlačovány a naopak nebyly preferovány ty, které budou využívat předškolní zařízení.“ S tímto názorem nelze než souhlasit.

Systematické členění textu je vhodné, jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují a jsou vzájemně propojené, práce je přehledná. Autorka vychází z rozsáhlého okruhu odborné literatury časopisecké i knižní, české i zahraniční a z dalších informačních zdrojů, které uvádí v seznamu „Použité prameny a literatura“. V textu s nimi uvážlivě pracuje a řádně je cituje. Práce má bohatý poznámkový aparát.

Zvolené téma je velmi obsáhlé, do značné míry interdisciplinární. Autorka se zabývá nejen otázkami pracovního práva a práva sociálního zabezpečení, ale např. i práva daňového. Jednotlivé problémy důkladně zkoumá a zaujímá k nim svá vlastní správná stanoviska. Činí tak v širších společensko-ekonomických souvislostech. Poukazuje na některé aplikační problémy.

Práci nelze vytknout závažnější chyby či nedostatky, je velmi zdařilá. Obsahuje pouze některé drobné stylistické nepřesnosti, které však nijak nesnižují celkově velmi vysokou úroveň práce. Cíl práce – „poskytnout komplexní výklad, který představuje příslušné právní

úpravy, upozorňuje na jejich případná sporná místa a navrhuje řešení de lege ferenda“ – byl komplexně a úspěšně naplněn.

Během obhajoby disertační práce se může kandidátka zaměřit na dvě následující otázky:

1. Jaký je význam tzv. dětských skupin?
2. Je v ČR poskytována otcovská dovolená?

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem práci **doporučuji** k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertačních prací.

V Praze dne 28. srpna 2017

doc. JUDr. Věra Štangová, CSc.
oponent